

3. CUM ESTE LA ALȚII?

Aud uneori că a locui în România este o alegere nefericită. Când mă arăt nedumerită, răspunsul vine prompt: de vină este trecutul, nu apreciem valorile, nu încurajăm principiile sănătoase, ne prefacem că muncim în loc să muncim de-adevăratelea (cu variațiunile „suntem tare deștepți, dar leneși” sau opusul – „nu ne pricepem la nimic”).

După șase ani de locuit în Occident și după un număr de călătorii în locuri exotice, sub-ori supradezvoltate, mi-e greu să cred că există locuri în care câinii au doar covrigi în coadă. Fiecare cultură vine la pachet cu obiceiuri plăcute sau deranjante, în funcție de preferințe și așteptări. Unii vor aprecia respectarea procedurilor, în timp ce alții vor fugi mâncând pământul, ultragiați de flexibilitatea regulilor. Unii vor lua politețea distantă drept garanție a profesionalismului, în timp ce alții vor fi exasperați de lipsa de empatie a unui astfel de comportament. Iată câteva exemple:

E Chiar dacă aștepți de câteva luni să-ți iasă permisul de riveran de la primărie (care îți dă dreptul să parchezi gratuit în fața casei), poți primi amenzi în toată această perioadă pentru că parchezi fraudulos. Nu este vina ta că nu poți arăta permisul, dar nici a polițistului care îți dă amendă, așa că, după ce obosești să îi explici că lucrează pentru aceeași instituție de la care aștepți tu actul, nu îți rămâne decât să plătești resemnat amenzile.

EXEMPLU

E Te poți găsi și în situația fericită în care ai de recuperat impozitele percepute suplimentar de autorități. Însă fericirea poate fi de scurtă durată când vezi că, după luni de plimbat hârtii de la Ana la Caiafa între birouri ministeriale, lucrurile stau la fel ca la început: nu există niciun dosar pe numele tău, deci vei recupera ceea ce ți se cuvine la Sfântu’ Așteaptă. Dacă ești o fire stoică, poți aștepta ca lucrurile să se rezolve de la sine. Dacă ești presat de timp, așa cum se poate întâmpla să fii atunci când te pregătești să părăsești definitiv țara cu pricina, îți vei dori să poți scurtcircuita procesul. Este momentul în care îți dorești să fi avut un prieten angajat la minister sau care să știe pe cineva angajat acolo.

EXEMPLU

E Se poate întâmpla și să-ți petreci Crăciunul într-un aeroport străin, când ar fi trebuit să fi ajuns deja acasă. Este adevărat că o astfel de perioadă este riscantă pentru călătorii (vremea schimbătoare poate ține avioanele la sol timp de mai multe zile), dar n-ai încotro, uneori singura zi în care poți călători este 24 decembrie. Ajungi la aeroport la timp, predai bagajele de cală, dai să treci de controlul de securitate, dar ești oprit pe motiv că au prioritate pasagerii zborurilor aflate în întârziere. N-ai ce face, te dai deoparte și aștepți, timp în care urmărești monitoarele, să nu pierzi clipa în care se afișează zborul tău. Dar timpul trece și pe monitoare nu apare nimic. Și difuzoarele tac: nicio vorbă despre București. Iar după ore de așteptare afli cu stupeoare, alături de alți pasageri, că avionul decolase și că bagajele au fost lăsate la sol – fără niciun anunț. În zadar ceri explicații: personalul aeroportului nu știe nimic, iar operatorul zborului nu are birou de informații în acel aeroport.

EXEMPLU

Iată, așadar, că izvoarele de lapte și miere fără de robinet sunt rare. Orice cultură se prezintă cu avantaje și dezavantaje, care sunt percepute diferit în funcție de nevoile fiecărui individ. Există culturi pentru care profesionalismul și punctualitatea sunt principii care nu pot fi negociate, pentru care „sfertul academic” reprezintă o blasfemie; ori te adaptezi rigorii, ori ești marginalizat. Dacă apreciezi punctualitatea, vei fi într-al nouălea cer; dacă nu, ți se va părea o corvoadă îngrozitoare să te adaptezi locului. Există însă și culturi, spre exemplu în Orient, în care timpul curge mai puțin alert.